Študijska knjižnica
Milana Jonca
p.Novo mesto

Videm-Krško, 18. septembra 1954

CENA 10 DIN

Štev. 37 Leto VII

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi Krško — Izhaja vsako soboto — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Naslov uredništva in uprave: Posavski tednik Videm-Krško 1 — Telefon uredništva in uprave Krško 17 — Tekoči račun pri Narodni banki, podružnica Krško št. 615-T-145 — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru

Posavski tednik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRSKO

OSTROŽNO - naš veliki praznik

Danes in jutri se bodo zgrnile na travnike in livade Ostrožnega pri Celju stotisočglave množice Slovencev iz vseh predelov naše republike poleg tisočih gostov iz sosednjih bratskih republik, Trsta in Slovenske Koroške. Veličastnima manifestacijama enotnosti in svobodoljubnosti slovenskega ljudstva v Dolenjskih Toplicah in na Okroglici se je pridružila še tretja — Ostrožno. Danes in jutri praznuje svoj veliki dan slovensko ljudstvo Štajerske in mnogi drugi, ki so na tak ali drugačen način delali za veliko stvar osvoboditve.

Na Ostrožnem se bomo spominjali najslavnejših dni naše zgodovine. Slavje na Ostrožnem bo manifestacija čvrste enotnosti naših delovnih ljudi. Zmaga narodnoosvobodilne vojne nam je ustvarila pod genialnim vodstvom tovariša Tita, nezlomljive čvrstine in skrajne predanosti Komunistične partije Jugoslavije svojemu ljudstvu in povezanosti vseh naših ljudi v vrstah enotne Osvobodilne fronte tako trdno podlago, da lahko bitko za našo nacionalno, gospodarsko in kulturno samostojnost dobojujemo do konca — da ustvarimo socializem. Ostrožno bo potrditev naše volje, da v borbi za srečnejše življenje ostanemo prav tako trdni, kakor smo bili vsa leta osvobodilne vojne proti fašističnim okupatorjem. Ostrožno je nova velika potrditev, da so tradicije NOB v našem ljudstvu močno jamstvo, da bomo svetle cilje naše velike graditve uresničili. Hkrati pa je veličastna manifestacija našega ljudstva na Ostrožnem nadaljnji udarec ostankom vseh tistih temnih sil, ki jim naši uspehi in ugled Titove Jugoslavije niso pri srcu.

Ostrožno — to je naš pogled na junaško preteklost, ponosno sedanjost in načrt za lepšo, še boljšo bodočnost. Ostrožno je praznik štajerskih borcev, je dan, ko se bodo tisoči kmetov in kmečkih mater znova spomnili da sta partizanu odrezani kos kruha in varno zavetje, ki so ga dajali svoji ljudski vojski, pomagala k izgonu oholih fašistov. Ostrožno bo praznik partizanske iznajdljivosti, dan ponosa partizanskih zdravnikov in bolnišnic, partizanskih tiskarn, bo praznik aktivistov in ilegalcev, ki so širili osvobodilno misel tudi v zadnji kotiček Štajerske.

Ostrožno pa bo tudi hvaležen spomin desettisočerih izseljenih ljudi, ki so v mrzli tujini leta in leta hrepeneli po toplem domačem ognjišču in sanjali o svoji zemlji, njivici in kosu vinograda tam nekje ob Sotli in obeh straneh Save. Želje, ki so jih leta in leta v izgnanstvu in številnih taboriščih gojili v svojih srcih, je uresničila zmaga partizanskega orožja, moč in enotnost junaške partizanske armade.

Na vse to in še na marsikaj se bomo spomnili danes in jutri, ko bomo ob navzočnosti največjega sinu naših narodov, tovariša Tita, ponosni in veseli praznovali veliko srečanje na Ostrožnem. Spomnili se bomo vseh, ki so za veliko idejo svobode, enakopravnosti in resničnega bratstva žrtvovali najdražje, kar imamo. S spoštovanjem se bomo poklonili njihovemu spominu. Ko si bomo podali roke in bodo z nami borci naših brigad, bo štajersko ljudstvo in z njim ves slovenski narod ponovno povedal vsemu svetu, da smo na svoji zemlji svoj gospodar. V enotnosti in tovarištvu bomo kakor v letih NOB nadaljevali borbo za socializem, da bosta blagostanje in sreča ustvarjena za vse delovne ljudi naše domovine!

Ob srečanju na Ostrožnem kličemo:

Slava in čast žrtvam NOB!

Naj živi večno bratstvo in edinstvo naših narodov!

Naj živi naš voditelj maršal Tito!

obuja spomine na prehojeno težko pot in veličastno zmago, h kateri ga je pripeljala edinstvena, enotna borba Komunistične partije Jugoslavije.

Danes in jutri se bodo na Ostrožnem zbrali štajerski borci in z njimi vsi, ki so v nedavni preteklosti delili s svojimi borci vesele in hude čase, vsi, ki so vsak po svoje prispevali svoj delež k osvoboditvi. Znova si bodo stisnili roke nekdanji bojni tovariši, stari znanci, Štajerci štajerskih in drugih enot, prišli bodo številni izseljenci, interniranci, aktivisti NOB in

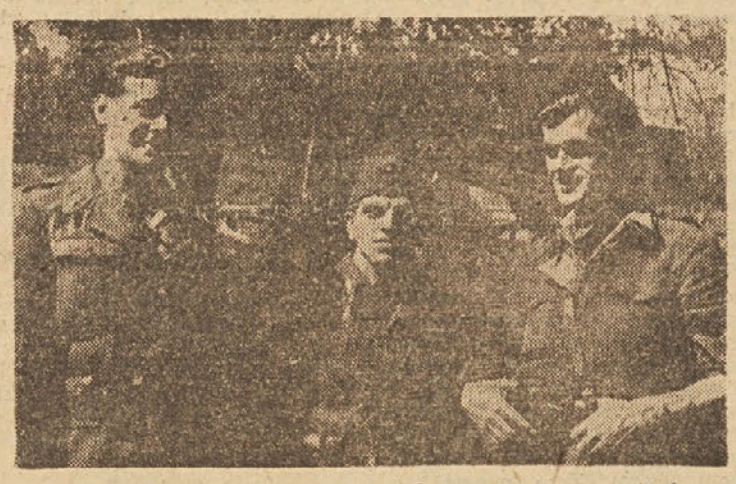

Narodni heroji, ki so razplamteli upor proti okupatorjem na Štajerskem: Dušan Kveder-Tomaž, France Rozman-Stane in Peter Stante-Skala

„...Le naprej od zmag do zmag!“

Na svoji poti na Ostrožno je patrulja Kozjanskega odreda v torek zvečer doživela na Senovem enega izmed najlepših sprejemov. Nad 1000 ljudi je pred razsvetljenim prostorom in tribuno pred pošto nestrpno pričakovalo prihod borcev slavnega Kozjanskega odreda.

Malo pred deveto so prikorakali borci patrulje. Sprejelo jih je ploskanje navdušene množice, godba pa jim je zaigrala. Ko so se borci postavili pred tribuno, jih je v imenu občine in organizacij toplo pozdravil predsednik občine in ljudski poslanec Karel Šterban. Obudil je spomine na borbene tradicije Senovčanov in njihov prispevek v letih NOB, nato pa se je odvil kratek, a prisrčen spored. Pel je zbor Svobode, deklamirali so pionirji in dijaki, godba pa je znova zaigrala poskočne partizanske. Ko je stopil na oder komandant patrulje Janez Slovenc, ga je množica nadvse prisrčno pozdravila.

»Kamorkoli prihajamo te dni, nas ljudstvo sprejema s ponosom in tako prisrčno, kot znajo to le naši ljudje!« je dejal komandant, ko se je senovškim rudarjem zahvalil za zastavo, ki jo patrulja nosi po krajih starih partizanskih borb in zmag. Ko je govoril o vtisih patrulje in njenem potovanju, je komandant Slovenc znova poudaril, da zadnja kozjanska vasica ve, kaj bo v nedeljo na Ostrožnem. Zato bomo šli vsi kakor en mož k velikemu praznику Štajerske, da obudimo spomine in se pozdravimo po tolikih letih.

Po sprejemu je patrulja z godbo in množico ljudstva zavila pred spomenik padlih žrtev ter položila venec. S prijetnim družabnim večerom je bil sprejem patrulje na Senovem zaključen, v sredo dopoldne pa so borci odšli čez hribe v Zabukovje.

7 dni po svetu

Novico, da je PREDSEDNIK REPUBLIKE MARŠAL TITO te dni sprejel povabilo indijske in birmanske vlade, naj obišče njuni deželi, niso samo toplo pozdravili jugoslovanska javnost in politični krogi, temveč vsi miroljubni ljudje na svetu. Nikakor namreč ni samo navadno naključje, da se bodo sestali predstavniki onih držav, ki se na vso moč trudijo, da bi v mednarodni politiki obveljala načela enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in miru.

Indijsko-jugoslovansko in jugoslovansko-birmansko sodelovanje se je jelo krepiti in pozneje razširjati v okviru Generalne skupščine Združenih narodov in njenih organov, kjer so se njih predstavniki enako odločno potegovali za načela poštenih mednarodnih odnosov. Posebno močno so jih zbližali načelna in konkretna borba proti preostankom kolonializma ter prizadevanja, naj bi večje in bogatejše države pomagale razvoju manj razvitih in zapostavljenih, ozemlje, ki jih imajo na tujem pod svojo upravo, pa dale eni neodvisnost in svobodo.

Napredni politični krogi na Zahodu in v Aziji poudarjajo, da pomeni povabilo iz New Delhija in Rangguna prav velik dokaz, kako močno si je Jugoslavija z maršalom Titom na čelu utrdila ugled med narodi sveta, posebno pa še azijskimi. To je priznanje, na katerega smo Jugoslovani lahko iz vsega srca ponosni. Razen tega se zavedamo, da bodo medsebojni razgovori rodili tudi tesnejše in vse širše sodelovanje na vseh področjih mednarodnega življenja, kar bo še bolj združilo državna vodstva

(Nadaljevanje z 2. strani)

„Le naprej, odred Kozjanski...“

Bohor, Javornik, Žusem, Veternik — juriš, Kozjanski odred! V zrak so letele ovire, preplašeni so se stiskali v bunkerje Frici in vermani. Brdo, Vrtačnica, Lisca in Njivice, Orehovo, Rudnica in Boč — kraji, vezani z nepozabnimi spomini na leta borb in zmag Kozjanskega odreda.

27. aprila 1944 je bil po nalogu IV. Operativne cone, ki sta ga prinesla Janez Janežič in Ljubo Jovan-Saša. Na Silovcu pri Sromljah ustanovljen Kozjanski odred. 108 borcev je štel ob ustanovitvi, maja 1945 pa je bilo v njem 580 borcev. »Le naprej odred Kozjanski...« je v strah in trepet okupatorjem odmevala borbena pesem v bohorskih gozdovih in vlivala ljudem po Kozjanskem in drugod upanje in vero v srce. 267 borcev in oficirjev iz odreda je v letu dni žrtvovalo življenja za svobodo, 320 jih je bilo v težkih borbah ranjenih. In ko je maja 1945 utihnila vojna vihra, je tudi Kozjanski odred, za katerim so bile številne bitke in zmage v Jurkloštru, Slivnici, Pišecah, Pilštajnu, Loki, Koprivnici, Zabukovju, Sromljah in Podsredi, ponosno zrl na prehojeno pot.

IN PO DESETIH LETIH...

Prisrčen sprejem, ki so ga starim kozjanskim borcem prejšnjo soboto pripravili v Sromljah, Pišecah in drugje, je pokazal, da zmorejo tako gostoljubje samo tisti, ki so v najhujših letih sodelovali z borci v najtežjem. Tovariško srečanje nekdanjih borcev in oficirjev Kozjanskega odreda s svoji ljudstvom je znova potrdilo, da so tradicije narodnoosvobodilne vojne trdno zasidrane v srcih naših ljudi. Sprejem, ki so ga v petek doživeli naši tovariši Janez Slovenc, Matevž Alič, Stane Zupančič-Istok, Lenarčič-Črt, pa Sine, Saša, nekdanji odredov komandant Marjan Jerin, Anton Žlindra in drugi, je bil izraz najtoplejših čustev in ljubezni ljudstva do borcev, ki niso poznali v boju za svobodo nobenih zaprek.

Pričakal jih je tov. Vojko Cerjak in jih v imenu Sromeljčanov prisrčno pozdravil. Hitro je bila sestavljena patrulja, ki je naslednji dan odšla po poteh borb in zmag Kozjanskega odreda. Vso noč so gospodarji prečuli v pogovoru s starimi borci; ob enajstih zvečer je patrulja legla k počitku, ob petih zjutraj pa so jo vaščani prebudili s harmonikami in zakurili kres. Vse, kar premore kašča dobrega, je prišlo na mizo in spet je bilo izrečenih nešteto prisrčnih in dobrih besed.

OBISK LOKALNIH PATRULJ

V soboto zjutraj so prišle v Sromlje lokalne patrulje in pozdravile borce Kozjanskega odreda. Iz Brežic je prišlo nad 30 ljudi s pevskim zborom, iz Krškega 40 ljudi z gasilsko godbo, rudarji s Senovega pa so z delegacijo poslali patrulji zastavo, ki bo po odhodu ostala v muzeju. Brežiška patrulja je pred prihodom v Sromlje počastila spomin prvih padlih partizanov pred spomenikom v Dobravi, kjer je položila venec.

Nad 300 ljudi se je zbralo v soboto zjutraj v Sromljah; prišli so tudi iz okoliških vasi in Silovca, ter se zbrali pred šolo. Otrok padlega borca je podal komandantu patrulje Janezu Slovencu šopek rož in želel patrulji srečno pot. V imenu pionirjev je obljubil, da bodo čuvali pridobitve, ki so jih s krvjo priborili njihovi očetje.

Pri spomeniku padlih borcev v Sromljah je patrulja počastila s cvetjem spomin žrtev. Med številnimi navzočimi, ki so prišli pozdravit odhod patrulje je bila tudi narodni heroj Albinca Hočevar-Malijeva, predsednik OLO Krško in ljudski poslanec Tone Zupančič, ljudska poslanca Lojze Colarič in Stane Nunčič, predstavniki okraja, občine in organizacij.

Ob pol desetih je patrulja krenila na pot proti Pišecam, kjer jo je pozdravilo nad 400 ljudi. Popoldne je šla mimo podsrede na Bohor, kjer je obiskala posamezne oddaljene kmetije, zvečer pa je bila slovesno sprejeta v Pilštajnu.

Šolski muzej v Brežicah

Posavski muzej v Brežicah namerava urediti poseben oddelek — šolski muzej, ki naj bi z dokumentarnim in slikovnim gradivom prikazoval razvoj šolstva na področju našega okraja. Zato naprošamo ravnateljstva vseh naših šol v okraju in občinske ter druge ustanove, da nas takoj obvestijo, ali imajo v svojih šolskih arhivih bodisi dokumentaren material (kronike, knjige o učnih uspehih, stare učbenike, izdelke učencev, pedagoško literaturo, statistiko in podobno), bodisi slikovni material, ki bi kakor koli lahko služil gornjemu namenu. V primeru, da nimajo prav nobenega podobnega gradiva v svojem kraju, prosimo, naj nam zaradi evidence to sporoče.

Uprava Posavskega muzeja v Brežicah

Vozni red posebnih vlakov na Ostrožno

Vse udeležence proslave »Štajerska v borbi« na Ostrožnem opozarjamo na navodila in objave o ureditvi cestnega in železniškega prometa, ki so bila objavljena v »Ljudski pravici-Borbi« in »Slovenskem poročevalcu« v nedeljo, 12. septembra 1954. Posebej opozarjamo vse udeležence iz krškega okraja, **da si dobro zapomnijo številke posebnih vlakov ob povratku iz Celja ter točen čas odhoda.** Posebej opozarjamo vse udeležence, da ob povratku s slavnostnega prostora pazijo na razpotju cest pri pošti v Celju na smerne znake in naj upoštevajo navodila prirediteljev.

Udeleženci naj se **ob povratku zberejo na postaji pravočasno, toda ne prej kakor pol ure pred odhodom njihovega vlaka.**

Posebej opozarjamo, da bodo zaradi zagotovitve rednega prevoza vlaki odhajali v povratku točno po voznem redu.

ODHODI VLAKOV

Z izhodne postaje **Videm-Krško** odpelje vlak št. 36 v soboto, 18. IX., ob 16,17. Med potjo se bo ustavil na Blanci. V Celje pride ob 18,45.

Z izhodne postaje **Dobova** odpelje vlak št. 50 danes, ob 18,21. Vmes bo postal v Brežicah in Libni. V Celje pride ob 21,59.

Z izhodne postaje **Brestanica** odpelje vlak št. 48 danes ob 19,17, vmes pa bo postal v Sevnici. V Celje dospe ob 21,34.

POVRATEK VLAKOV

V **Videm-Krško** se bo vračal vlak št. 21 v nedeljo ob 18. uri. V **Dobovo** se bo vračal vlak št. 31 v nedeljo ob 20,18 (pri povratku bo postal še v Laškem in v Sevnici).

V **Brestanico** se bo vračal vlak št. 27 v nedeljo ob 19,11 (med povratkom bo postal še v Laškem).

Vsa podrobnejša navodila glede prometa posebnih vlakov in popustov dobite pri šefih železniških postaj.

Kmetijskim zadrugam!

V časopisju so bili objavljeni članki o znižanju cen za umetna gnojila. Opažamo pa, da zadruge še niso uveljavile regresov pri podružnicah Narodne banke. Zaradi raznih nejasnosti glede prodajalčeve prodajne cene umetnih gnojil na trgu v največ primerih še ni novih nižjih cen. Ker imajo podružnice Narodnih bank vse podatke za priznavanje regresov, opozarjamo kmetijske zadruge, da se pozanimajo za te ugodnosti, tako da bodo kupci lahko čimprej prišli do umetnih gnojil po znižanih cenah.

V Indiji so navdušeni

V Delhiju so z izrednim navdušenjem sprejeli vest o obisku jugoslovanskega predsednika. Predsednik indijske republike in predsednik Zgornjega doma Rada Krišnan je dejal, da je prepričan, da bo indijski narod najtopleje sprejel jugoslovanskega predsednika. Poudaril je, da imata obe državi skupna vprašanja, saj sta mladi državi, ki gresta čez družbene spremembe in so jugoslovanske izkušnje zelo koristne tudi za Indijo. Indijski parlamentarci so vest o obisku predsednika Tita sprejeli z velikim zadovoljstvom.

Vsi delhijski časopisi so izšli včeraj s slikami maršala Tita na prvih straneh. Dan prihoda in čas bivanja našega predsednika sta predmet raznih ugibanj, po mnenju delhijskih časopisov pa bo obisk najbrž pozimi.

V krogih OZN je vest o obisku predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita Indiji in Burmi izzvala veliko zanimanje. Diplomati poudarjajo velik pomen tega obiska.

Jugoslovanski dan na dunajskem velesejmu

Dunaj 17 sept. (Tanjug). V okviru jugoslovanskega dneva na dunajskem velesejmu so jugoslovanski paviljon včeraj popoldne obiskali predstavniki avstrijskega zunanjega ministrstva, višji funkcionarji dunajske občine številni gospodarski predstavniki iz raznih držav ter veliko število tujih in avstrijskih obiskovalcev

Vremenska napoved

za čas od 18. do 26. septembra:

Do pričetka prihodnjega tedna pogosto padavine, v nadaljnjem poteku (od 22. septembra dalje) lepo vreme, konec prihodnjega tedna (okrog 26. septembra) spet padavine.

Lepo je bilo na Dolenjskem in Hrvaškem

Z izleta brestaniških zadružnikov

Lepo je bilo — to je izjava 30 zadružnikov KZ Brestanice, ko smo se vračali z dvodnevne ekskurzije po Dolenjski in Hrvatski. Upravni odbor me je povabil na ekskurzijo — moja dolžnost pa je, da v imenu vseh 30 zadružnikov posredujem vsem zadružnikom krškega okraja vtise, ki nam bodo ostali kot lep in koristen spomin.

Avtobus je bil zaseden do zadnjega sedeža. Poln je bil smeha, dobre volje in petja. V takšnem razpoloženju smo se v sončnem zgodnjejesenskem jutru odpeljali proti Kostanjevici. Namen zadružnikov je bil, da bi z ekskurzije odnesli čim več koristnih napotkov, ki bi jih potem prenesli na svoja posestva in tako v sklopu zadruge nadaljevali začeto pot obnove in naprednega razvoja kmetijstva. Predvsem so se zadružniki zanimali za živinorejo, vinogradništvo in sadjarstvo; saj so se predvsem o tem razvijali pogovori med Geršakom, predsednikom zadruge, Zakšekom, upravnikom KZ, in zadružniki Kunejem, Omerzom, Pečnikom, Pirnatom, Šobo, Simončičem, Habincem, Salamonom, Kukovičičem in ostalimi.

Prvič smo se ustavili v Kostanjevici. Ogledali smo si državno posestvo Kostanjevica. Na srečo smo našli delovodjo, ki nam je razkazal matičnjak, trsnico in drevesnico. Seznanil nas je s proizvodnjo trsnega materiala, gnojenjem, rigolanjem ter nekaj o težavah, ciljih, uspehih in neuspehih. Ogledali smo si vinsko klet v Kostanjevici in zapeli nekaj veselih na poti proti Novemu mestu, kjer smo se ustavili na Grmu — v enoletni kmetijski šoli.

Direktor šole nas je prijazno sprejel in se radevolje odzval naši prošnji in nam razkazal posestvo, na katerem se dijaki seznanjajo s sodobno obdelavo, vzrejo in vzgojo. Tu nas je nekaj začudilo. Letos je vpisanih v to šolo le deset kmečkih sinov in je s tem ogrožen letošnji pouk, ker mora biti vpisanih najmanj 40 kandidatov. Mogoče bi se pri kmetijskih zadrugah reševalo to vprašanje z zadružniki, ki še vedno prepuščajo svoja posestva nešolanim sinovom. Treba premisliti. Saj znaša popolna mesečna oskrba le 3000 din. Tu smo si ogledali lepo montafonsko živino, vrtnarijo, matičnjak, ki v mnogočem prekaša matičnjak v Kostanjevici, in trsnico.

Zatem smo se odpeljali v 5 kilometrov oddaljeno Smolenjo vas, kjer ima posestvo lepo vzgojen in oskrbovan vinograd na žično vzgojo.

Od tu smo se napotili v Karlovac. Po serpentinah smo prešli Gorjance in se spustili v Belo krajino. Pustili smo za seboj Suhor, Metliko, most čez Kolpo in prišli na hrvaško stran. V nizkih kmečkih domovih so že prižigali luči, ko smo se bližali Karlovcu. Tam smo prebili noč.

Naslednje jutro smo odrinili proti Zagrebu, kjer je bila naša prva pot na prostore velesejma. V štirih urah je vsak dovolj videl in si ogledal tisto, kar ga je najbolj zanimalo. Razumljivo je, da so se za razstavljene moderne kmetijske stroje najbolj interesirali naši zadružniki, ki v zadnjem času čutijo pomanjkanje delovne sile in pomanjkanje mehanizacije.

Popoldne smo si ogledali Milerjev breg v Zagrebu, kjer so obširni nasadi breskev, pritličnih hrušk in jablan, ki so kljub letošnji slabi letini zelo polne. Vinogradi so na žično vzgojo, trsi zelo obloženi; vse to je vsililo zadružnikom misel: tako bi morali imeti mi, to bi morali videti vsi zadružniki itd. Iz Zagreba smo se vrnili v našo Štajersko, v naš vinorodni center — Pišece. Predsednik zadruge tov. Ogorevc nam je prijazno razkazoval novo zasajen vinograd Rigl, ki bo letos dal prvo grozdje. Rigl je ponos Pišečanov. Želimo, da bi bilo v krškem okraju še mnogo takšnih Riglov, čeprav mogoče manjših, toda Riglov — vinogradov, ki po novi vzgoji dajo več in kvalitetnejšega vina, in kar je najvažnejše — da pri vsem tem vsrka zemlja čim manj vinogradnikovega znoja. Ogledali smo si še breskov nasad, matičnjak in trsnico. Za dober zaključek pa smo zavili na gasilsko veselico, ki nas je med »dobrimi ljudmi« prijetno razvedrila.

Lepo je bilo predvsem po zaslugi tov. Geršaka ter Zakšeka in pa vseh zadružnikov Kmetijske zadruge Brestanica, ki so se kot velika družina pridružili naprednim zadružnikom Slovenije.

Ko smo se vračali proti Brestanici, so se iz avtobusa razlegale pesmi kot pozdrav vsem vasem, skozi katere smo hiteli, kot pozdrav vsem kmetom-zadružnikom.

Mile Pleterski

O prometu z nepremičninami

V 29. številki smo 24. julija letos objavili predpise novega zakona o prometu z zemljišči in stavbami, vendar samo, kolikor določajo pridobitev kmetijskih zemljišč med zasebniki. Z obeh naših okrajnih sodišč v Brežicah in v Sevnici nam sporočajo, da je izredno veliko število ljudi, ki v uradnih dneh želijo pravne nasvete tudi glede drugih pravnih poslov, za katere je treba poznati predpise novega zakona.

Zato bomo v nekaj člankih objavili tudi ostale predpise tega zakona. Danes ostanimo samo pri splošnih določbah:

Kmetijska zemljišča, ki so družbena lastnina, se ne morejo odsvojiti razen v primerih, ki jih določa zakon.

Stavbna zemljišča, ki so družbena lastnina se ne morejo odsvojiti, pač pa se na njih lahko pridobijo pravice, ki jih določa zakon.

Stavbe, ki so družbena lastnina, so lahko v prometu ob pogojih, ki jih določa ta zakon.

Nepremičnine, ki so v splošni rabi, to so ceste, mostovi, parki in podobno in stavbe, ki so v javni rabi — šole, bolnišnice, muzeji in podobno — sploh niso v prometu.

Prenos pravice uporabe kmetijskih in stavbnih zemljišč, ki so družbena lastnina, se ureja s posebnim zveznim zakonom, ki pa doslej še ni izšel.

Gospodarske organizacije in politično-teritorialne enote lahko pridobivajo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, z odplačnim pravnim poslom stavbe ne glede na to, čigava last so, in zemljišča od zasebnikov.

Gospodarske organizacije in politično teritorialne enote lahko pridobivajo z neodplačnim pravnim poslom zemljišča in stavbe, ki so v prometu.

Družbene organizacije in društva lahko pridobivajo in odsvajajo vsa zemljišča in stavbe.

Za prodajo poslovnih stavb veljajo za družbene organizacije in društva smiselno predpisi, ki veljajo za prodajo osnovnih sredstev za gospodarske organizacije.

Z odsvojitvijo zemljišča, ki je zasebna lastnina, se prenese tudi lastnina na stavbi, ki je na tem zemljišču, če ni s pogodbo drugače določeno.

Z odsvojitvijo stavbe, ki je družbena lastnina, se ne prenese lastnina na zemljišču, na katerem je stavba, pač pa pridobi pridobitelj stavbe na tem zemljišču trajno pravico uporabe, dokler je na njem stavba.

S prenosom kmetijskega zemljišča, ki je družbena lastnina, se prenese tudi lastnina na gospodarskem poslopju, ki je na tem zemljišču, če ni s pogodbo drugače določeno.

V prometu so lahko tudi posamezni fizični deli stavb — stanovanja in poslovni prostori, ki so zasebna lastnina.

Promet s fizičnimi deli stavb, ki so družbena lastnina in pravna razmerja, ki izvirajo iz lastnine na fizičnih delih stavb, se uredijo s posebnim zveznim zakonom, ki pa še ni izšel.

Tuji državljani lahko pridobivajo v naši državi ob pogoju vzajemnosti z dedovanjem zemljišča in stavbe ter z njimi razpolagajo enako kakor naši državljani, razen če ni pridobivanje in razpolaganje s takimi nepremičninami v mednarodnih pogodbah drugače urejeno.

Zvezni izvršni svet lahko določi, da tuji državljani lahko pridobivajo zemljišča in stavbe tudi na kakšni drugi podlagi.

Gospodarske organizacije in politične teritorialne enote prodajajo zasebnikom, družbenim organizacijam in društvom stavbe na javni dražbi.

Zasebnikom družbenim organizacijam in društvom se lahko prodajajo stavbe tudi z neposrednim dogovorom, vendar pa je v takem primeru za prodajo stavbe potrebna poprejšnja pritrditev izvršnega sveta ljudske republike; če prodaja stavbo zvezni organ, pa pritrditev zveznega izvršnega sveta.

Pogodba, na podlagi katere pridobi gospodarska organizacija ali politično teritorialna enota odplačno ali pa odsvoji zemljišča ali stavbo, je nična, če v danem primeru zemljišče ali stavba po tem zakonu ne more biti predmet take pogodbe.

Določbe tega zakona o nakupu in prodaji zemljišč in stavb se uporabljajo tudi za druge odplačne pravne posle, ki se sklenejo zaradi pridobitve teh nepremičnin.

Določbe tega zakona, ki veljajo za gospodarske organizacije, se uporabljajo za vse gospodarske organizacije, ne glede na to, kdo jih je ustanovil in pa za finančno samostojne zavode.

7 dni po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

in narode teh držav v njihovi borbi za boljše življenje.

EDENOV TEDEN — tako bi lahko imenovali zadnjih sedem dni. Britanski zunanji minister se je napotil v prestolnice onih držav, ki naj bi sestavljale tolikokrat imenovano Evropsko obrambno skupnost. Obiski v Bonnu, Bruslju, Rimu in Parizu pa niso imeli namena, da bi znova postavili v kakršni koli obliki to skupnost na noge. Nikakor ne. Britanski zunanji minister je v posvetovanjih s tamkajšnjimi najvišjimi predstavniki »pripravljal tla« za tako imenovano konferenco devetih, katere avtor je britanski premier Churchill. Tu naj bi se enkrat pametno zmenili o nemškem sodelovanju z Zahodom in njeni oboroževitvi.

Kaže, da je britanski zunanji minister v svojih prizadevanjih uspel. Konferenca bo konec t. m. Na njej bodo obravnavali britanski načrt, naj Zah. Nemčijo in Italijo priključijo bruseljskemu paktu, ki so ga Francija, Vel. Britanija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg sklenile l. 1948 da se zavarujejo proti morebitnemu napadu — od Nemčije. To naj bi bila obrambna organizacija, neke vrste nadomestilo za Evropsko obrambno skupnost. Hkrati bi pomenila tudi posredno pot Nemčije v Atlantski pakt.

Ameriška diplomacija je vse do nedavna zahtevala, naj bi Nemčijo takoj priključili Atlantskemu paktu in s tem končali obdobje medsebojnih trenj. Na ta način bi jo tudi — tako trde v Washingtonu — najbolj pritegnili na zahodno stran, v naročje »svobodnih narodov«. Ker je Eden naletel pri zahodnoevropskih državah, med njimi tudi v Parizu, na večje ali manjše odobravanje v svojih načrtih, so tudi v Washingtonu sporočili, da so načelno za tako vršitev in da jo na londonski konferenci lahko uporabijo kot podlago. Vendar so poslali v Evropo zunanjega ministra Dullesa, da naj malce zmanjša pomen Edenovega obiska in — uspeha, na drugi strani pa da dobi pri zahodnonemški in britanski vladi zagotovila, da bo vprašanje nemške suverenosti in ponovne oboroževitve čimprej rešeno. Od tod izvirajo tudi izjave, da Dulles ni prinesel kakršnega koli novega ali britanskemu nasprotnega načrta s seboj.

Jasno je, da bo šele londonska konferenca odkrila vse karte. Do takrat pa preostanejo samo domneve, ki jih komentatorji vsega sveta črpajo iz skopih uradnih izjav in poročil o razgovorih.

JANKO JARC:

Zgodba o Štirinajsti diviziji na Štajerskem

»Zidanškova brigada je v zasedi pri Braslovčah branila prehod sovražnikovi premoči iz Vranskega, drugega dne je odbila 400 mož močno in s tremi tanki podprto sovražno kolono!«

»Pri Šmartnem je bil zaustavljen oklopni vlak, ki je prihajal v pomoč napadeni postojanki! Borci so razrušili 1 km železniške proge.«

»12. septembra ob 1. uri po polnoči se je predala postojanka Letuš! Ob 18. uri se je predala postojanka Mozirje in za njo Šmartno ob Paki. Ogromno orožja zaplenjeno.«

»Sporedno z ofenzivo v Savinjski dolini je drugi del Štirinajste s sodelovanjem Kozjanskega odreda napadel in likvidiral postojanki Kozje in Podčetrtek. 140 sovražnikov je bilo ujetih, večje število ranjenih in mrtvih. Postojanki sta bili minirani in zažgani. Kdor se ni hotel predati, je zgorel!«

Zaman je moril Stage, zaman je divjal Treeck! Ta je sam moral 16. septembra priznati svoj neuspeh, ko je nadrejenemu poveljstvu v Salzburgu poročal:

»Del Spodnje Štajerske, Kozjansko s Planino, Kozjim in Pilštajnom, Zgornja Savinjska dolina z Rečico, Ljubnim in Gornjim gradom so popolnoma brez nemške uprave. Tam se neovirano gibljejo uporniki, od tam ni mogoče dobiti nobene vesti.«

»Na žandarmerijska poročila se ni mogoče zanesti. Žandarji verjamejo vse, kar jim kdo natvezi. Zapirajo se v svoje postojanke, zlasti ponoči, in nič ne vedo, kaj se godi okoli njih.«

»Partizani pa vse zvedo. Vsi, celo žene in otroci jim javljajo vsak naš premik, skrbe jim za hrano, varujejo njihove kurirje, vrše sabotaže. Celo naše ogleduhe, ki so se izdali za partizane, so prisrčno sprejeli in jih pogostili. Še pse zaklepajo v hišo, če partizani ukažejo, da bi z laježem ne izdajali njihovih premikov.«

»In če trdo primemo ljudi, kje so partizani, govore, da jih že vsaj tri tedne ni bilo blizu.«

»Brzojavne in telefonske zveze so večinoma pretrgane, ceste z redkimi izjemami vozne le z močnim spremstvom. Povsod preži nevarnost, mostovi so skoraj vsi podrti ali vsaj poškodovani.«

»In isto je z železnicami, zlasti proga Celje—Dravograd ni sposobna za promet.«

Podpisan: Treeck.

Da, da, to je sedaj druga pesem kot ona v letu 1941:

»Vse slovensko izobraženstvo mora ven!«

»Kar se je priselilo po letu 1914, mora ven!«

»Da bo za Kočevarje prostor, mora na deset tisoče kmetov v Šlezijo!«

»Spodnja Štajerska je za vedno nemška!«

»Kdor misli drugače, bo ustreljen!«

Sedaj pa je 1. oktobra v zgornjesavinjskem Podhomu zborovalo svobodno slovensko ljudstvo. Stotero mož in žena je z godbo in zastavami vrelo na določeno mesto. Ogromnim množicam je govoril Luka na zborovanju, ki so mu prisostvovale zavezniške vojaške misije.

V osvobojenih vaseh so igrali Borove »Raztrgance«, Kajuhova pesem je živela bolj kot kdaj prej. Da je to videl in slišal mrtvi poet, z zanosom bi zopet ponavljal:

»Lepo je, veš mama, lepo je živeti,
toda, za kar sem umrl,
bi hotel še enkrat umreti!«

(Nadaljevanje na 3. strani)

REPNA GRIZLICA — NAJHUJŠI ŠKODLJIVEC NA REPI

Črne gosenice repne grizlice so se tudi letos pojavile v ogromnem številu, ki objedajo repno listje često prav do golih reber. Ta škodljivec je bil znan že pred sto leti in so imeli kmetje že takrat velike skrbi, kako bi ga uničili. V tistih časih še ni bilo zaščitnih sredstev, ki jih imamo danes (pantakan, pepein, lindan, arzenat). Kmetje so si pomagali z jelševimi vejami, te naj bi gosenice prepodile. Res, da so gosenice izginile, z njimi seveda tudi listje, toda »suhe vejice so pomagale«. Tako je bilo pred sto leti.

Še danes se najdejo kmetje, ki potikajo v repišča jelševe veje v isti veri, kot so to delali njihovi predniki. Ker pa je danes kruh dražji, bi dal kmetom, ki imajo na svoji repi črne gosenice, tale nasvet:

Kemična industrija je dala v promet zanesljiva sredstva za uničevanje škodljivcev na kmetijskih kulturah. Med te štejemo pantakan, lindan, arzenat itd., ki jih dobite v kmetijskih zadrugah. Takoj ko se gosence pojavijo, je treba repo poškropiti oziroma zaprašiti, ker v nasprotnem slučaju tudi pantakan ne koristi, na golih rebrih namreč tudi gosenic ni več opaziti.

Uporabljajte: 1% pantakana (1 kg na 100 l vode), ali pa 0,5% svinčenega arzenata (pol kg na 100 l vode), ali pa sredstvo za zapraševanje (pantakan prah, DDT).

Zanimive številke iz Italije

V Italiji imajo 4 milijone brezposelnih. Prirastek ljudi v Italiji je zelo velik. Vsako leto bi moralo iti iz Italije najmanj 130 tisoč ljudi v druge države s trebuhom za kruhom, da bi lahko vsaj deloma ublažili brezposelnost. To trdi v svojem poročilu ameriški gospodarski pisec Taylor. Po njegovih podatkih se rodi v Italiji vsako leto 825.000 otrok, vsako leto pa je za delo sposobnih najmanj 250.000 mladih ljudi.

Franc Bukovinsky:

Stanovanjsko vprašanje v luči novih predpisov

(Nadaljevanje)

2. STANOVANJSKA TARIFA IN STANOVANJSKA POGODBA

Čeprav uredba o upravljanju stanovanjskih hiš odpravlja dodeljevanje stanovanj in uveljavlja prosto stanovanjsko pogodbo, ostanejo vendar najemnine kljub 50 odst. povprečnemu zvišanju celotnih sedanjih najemnin še naprej »zaščitene«, to je: **določene so s stanovanjsko tarifo,** ki jo je določil v svojem odloku OLO Krško za svoje območje. Pri tem se je upoštevalo tudi interes in možnosti življenjske ravni delovnega človeka.

Najemnine se določijo za vsa v najem oddana stanovanja na osnovi odloka OLO Krško o kategorizaciji stanovanj in odloka o stanovanjski tarifi, pri čemer se kot elementi upoštevajo: **velikost stanovanjske površine, kakovost stanovanja** (gradivo, iz katerega je hiša sezidana, starost hiše, stanovanjske naprave, razvrstitev prostorov, zdravstveni pogoji, lega stanovanja v hiši in drugi pogoji, ki vplivajo na kakovost stanovanja, kot n. pr.: balkoni, vrtovi, terase itd.) in pa **kraj, kjer je stanovanje** (mesto, večja občina ali podeželje).

V krškem okraju bodo stanovanja razvrščena po točkovnem sistemu v sedem kategorij. Merilo za to, v katero kategorijo bo uvrščeno posamezno stanovanje, je **število točk,** ki jih doseže posamezno stanovanje ob kategorizaciji, ki jo bo za vsako stanovanje izvedla posebna komisija občine na mestu samem. **Najboljše stanovanje** v našem okraju, ki ima vse predpisane pogoje, **lahko doseže največ 65 točk.** Cena za eno točko na 1 kvm koristne stanovanjske površine pa znaša 0,30 din. Potemtakem bo uživalec prvovrstnega stanovanja, čigar stanovanje bo doseglo 60 točk in merilo 100 kvm, plačal mesečno najemnino po sledeči formuli: 60×0.30 ×100 = 1800 din. Cena 0.30 din za točko na 1 kvm stanov. površine je enaka za vse kategorije, iz česar izhaja, da je za določitev najemnine merodajno le število točk, ki jih doseže stanovanje in pa površina stanovanja v kvadratnih metrih.

Stanovanjska površina obsega notranjo koristno površino sob, predsobe, hodnika v stanovanju, kuhinje, kopalnice, shrambe in drugih zaprtih stanovanjskih prostorov. Ne šteje pa se površina kleti, podstrešja, drvarnice, pralnice, odprtih balkonov, teras, ki niso primerne za stanovanja, stopnišča, hišnih hodnikov in podobno. V površino za določitev najemnine se tudi ne všteje površina sob, **ki presega 30 kvm** in zaprtih hodnikov ter predsob, ki presega 20 kvm.

Višino najemnine za vsako posamezno stanovanje določi s svojo odločbo stanovanjska uprava občine, in sicer tako v hišah, ki so v stanovanjski skupnosti, kakor tudi v zasebnih in drugih hišah, ki niso v stanovanjski skupnosti; objavljena pa mora biti za vsako posamezno stanovanje še poleg tega v prostorih stanovanjske uprave. Vsak uživalec stanovanja ima **pravico do pritožbe zoper nepravilno določitev najemnine na pristojni občinski ljudski odbor.** Sostanovalci in podnajemniki plačajo najemnino po stanovanjski površini, ki jo sami uporabljajo, in sorazmerno s številom stanovalcev, s katerimi skupaj uporabljajo druge prostore v stanovanju. Za uporabo pohištva plača podnajemnik najemnino po prosti pogodbi.

Nova najemnina se plačuje že od 1. septembra 1954 dalje in se deli na ustrezne sklade. Do 30. sept. mora biti zaključena kategorizacija vseh stanovanj in morajo biti prevzete vse stanovanjske hiše po predstavnikih stanovanjske skupnosti v družbeno upravljanje.

Nova najemnina se deli v naslednje sklade: 50 odst. v amortizacijski sklad, 20 odst. v sklad za vzdrževanje in 30 odst. za hišno upravo.

Pred razdelitvijo najemnine na sklade, se zasebnemu lastniku hiše, ki je vključena v stanovanjsko skupnost, izplača mesečna najemnina, in sicer 10 odstotkov od zneska, ki znaša do 10.000 din, ali 7 odst. od zneska, ki presega 10.000 din, toda najmanj 1000 din mesečno. Socialno šibkemu lastniku hiše, ki nima drugih sredstev za preživljanje, je možno ta odstotek povišati največ na 50 odstotkov. Od najemnine iz hiš zasebnikov, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, in v katerih ne stanuje zasebnik sam s svojo družino, morajo le-ti odvesti 10 odst. od mesečne najemnine v okraju v sklad za zidanje stanovanjskih hiš. Od poslovnih prostorov v hišah zasebnikov, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, je treba odvesti 70 odst. v sklad za zidanje stanovanjskih hiš pri okraju.

Sredstva, ki so se ustvarila po dosedanjih predpisih, se razdelijo po odloku okraja na neposlovnih prostorov v hišah zasebniki, katerih hiše ne bodo vključene v skupnost, pa lahko njim pripadajoči odstotek od dosedanjih sredstev uporabijo za svoje hiše.

Stanovanjske pogodbe za najeta stanovanja sklepajo v hišah, ki so v stanovanjski skupnosti, **hišni sveti** na osnovi odločbe stanovanjske uprave, v hišah zasebnikov, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, pa **hišni lastniki** sami na osnovi odločbe stanovanjske uprave, spoštujoč predpise stanovanjske tarife. Pogodba se torej sme skleniti šele potem, ko je stanovanjska uprava pri občini ugotovila, **da prosilec stanovanja izpolnjuje pogoje za sklenitev pogodbe,** ki so predpisani v odloku OLO Krško o pogojih za sklepanje stanovanjskih pogodb, in mu je glede tega izdala predpisano odločbo.

Pravice zasebn. lastnikov zasebnih hiš, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost glede sklepanja stanov. pogodb, je torej tudi z novimi predpisi omejena, in le-ti ne morejo samovoljno stanovanjskih prostorov spreminjati ali jih sami oddajati brez odločbe stanovanjske uprave. Po uredbi ima zasebni lastnik hiše pravico samo do enega brezplačnega in primernega stanovanja v svoji hiši, oz. v eni izmed svojih hiš.

Vsi dosedanji uživalci stanovanj bodo morali skleniti **nove pismene stanovanjske pogodbe** v roku, ki ga bo predpisal svet za gospodarstvo OLO Krško. Pri tem bodo morale stanovanjske uprave paziti, da se onemogoči sklenitev stanovanjske pogodbe takemu uživalcu stanovanja, ki za stanovanje, v katerem stanuje, ne izpolnjuje pogojev iz odloka. Tako samska oseba v nobenem primeru ne bo mogla skleniti pogodbo za družinsko stanovanje in podobno.

*

Z upravljanjem stanovanjskih hiš na področju družbenega upravljanja se v naše gospodarsko življenje uvajajo tudi deloma povsem nove organizacijske oblike in načini družbenega upravljanja gospodarstva, kar bo imelo velik vpliv na celotno nadaljnjo stanovanjsko komunalno dejavnost. Zato je treba izdane predpise temeljito izvrševati, pri tem pa se zavedati, da pomeni družbeno upravljanje stanovanjskih hiš veliko gospodarsko šolo.

(Konec prihodnjič)

Novice in dopisi iz naših krajev

TO IN ONO IZ SEVNICE

Sevniško kopališče je, čeprav kalno in umazano v Savi ali v Mirni, sredi septembra še kar živahno. Seveda se mora kopalec po »kopeli« doma še temeljito umiti. Naša mladina ni tako srečna, kot so Krčani in Videmčani, ki imajo lep bazen, Brežičani pa čisto, zeleno Krko. Že pred leti smo začeli razmišljati, kako bi prišli tudi pri nas do kopalnega bazena; takrat so bila tudi potrebna sredstva na razpolago. Žal se tisti, ki so bili zadolženi za gradnjo bazena, niso znašli in je odšel denar k bolj iznajdljivim ljudem. Sevničani smo ostali kar pri umazanih rekah. Olepševalno — turistično društvo in Društvo prijateljev mladine bi s pomočjo ostalih merodajnih krogov morali vzeti stvar resno v roke.

Stanovanjsko vprašanje je med najtežjimi v našem mestu. Državni uslužbenci, ki so premeščeni v naš kraj, ne morejo nikjer dobiti stanovanja. Občinski odbor jim ne more nuditi niti sobice, kaj šele družinsko stanovanje. Blok Jugotanina bo sicer kmalu sprejel nekaj stanovalcev pod streho, vendar je to vse še premalo. LOMO Sevnica je pripravil načrte in začel graditi poleg jugotaninskega bloka nov stanovanjski blok. Z delom pa ne morejo naprej kakor bi bilo treba; baje ni dovolj denarja, čuje pa se, da tudi opeke ne morejo dobiti.

Čudimo se, da nima Sevnica nobenega zastopnika v okrajnem gospodarskem svetu, daje pa sorazmerno največ sredstev za skupnost okraja. Upamo da se bodo za novo stavbo le dobili potrebni krediti in da bo še letos na novem občinskem stanovanjskem bloku streha. -ič

Cesta med Kapelami in Globokim

Tako zvana »nova cesta« bo, kakor kaže, kmalu urejena, prav posebno pa oba mosta, ki sta bila hudo poškodovana ob zadnjem neurju. Občina Dobova je storila vse, da mostovi v sličnih primerih ne bodo več v nevarnosti. Dolžnost vseh, ki cesto uporabljajo pa je, da zanjo skrbijo, dokler je ne prevzame OLO Krško v svojo oskrbo. D. V.

Božjepotniki in pretepači

Žalostno, toda resnično je dejstvo, da se nekateri slabi mladinci iz Pečic in Sromelj še vedno ne zavedajo časti in ponosa mladega državljana. Ljudje se sprašujejo, kaj pravi ostala mladina? Toda ne najdejo odgovora.

Tako smo 8. septembra videli skupino mladih fantov, ki so se po zgledu nekdanjih puntarjev oboroževali z vsem mogočim in odšli na »božjo pot« na Svete gore. Na drugi strani pa smo spet videli drugo skupino mladeničev, ki je kovala obrambne in v isti sapi spet že tudi napadalne načrte.

Pretepanje se je končalo z razbitimi glavami. Čujemo, da se nekateri prenapeti vročekrvneži v naših vaseh že pripravljajo na »obračun«.

Kdaj bo konec te sramote? Kaže, da šele takrat, ko bo ena ali druga mati pokrila črno ruto, v orliški zemlji pa bo trohnelo mlado telo.

Mladina, pokaži tistim, ki so na napačni poti, kje je mesto poštenega mladinca! P. č.

Dobova

V Dobovi so na seji občinskega ljudskega odbora izvolili za predsednika gospodarskega sveta tov. Voljčanjška. Na seji so sestavili še plan investicij v kmetijstvu za leto 1955.

*

Predvideli so regulacijski načrt, zgraditev kovaške in kolarske delavnice in ustanovitev odkupne postaje katero bi vodila kmetijska zadruga Dobova za nabavo plemenske živine in semen. Postaviti nameravajo tudi garažo za kmetijske stroje, ki bi obenem služila za skladišče.

*

V torek, 14. sept., so odšli obvezniki predvojaške vzgoje za teden dni na taborjenje v Kostanjevico. Upamo, da se bodo vrnili s taborjenja zadovoljni, kot so prišli spomladi. Želimo jim, da si pridobijo vse tisto, kar jim bodo nudili komandirji za bodoče življenje v JLA. D. V.

VIDEM-KRŠKO

Zbor volivcev na Vidmu, ki je bil nedavno sklican, se ni vršil, ker ni bilo dovolj udeležencev. To je bil že drugi neuspeli zbor volivcev v tem kraju. Nasprotno pa sta zbora volivcev v Starem gradu in na Zdolah zadovoljivo potekla, in teh se je udeležilo tudi precejšnje število volivcev.

Na Trški gori je bil v nedeljo sestanek, katerega se je udeležilo precej domačinov. Razpravljali so o popravilu poti Krško—Trška gora, ki je bila poškodovana po neurju. V kratkem bodo pričeli z delom. Kmetje so sklenili, da bo vsak gospodar napravil brezplačno deset voženj, tisti pa, ki nimajo živine, bodo delali pet dni prav tako brezplačno.

V Krško so ta teden prišli strokovnjaki, ki bodo napravili projekt vodovoda za stari del mesta Videm-Krško.

Občinski odbor mestne občine bo v kratkem sklenil pogodbo za izdelavo načrta za kanalizacijo mesta.

Pričeli so tudi z izdelavo regulacijskega načrta mesta Krško. Ing. Saša Sedlar od Projekt-ateljeja iz Ljubljane si je ogledal mesto in obljubil, da bo napravil študijo za lokacijo treh stanovanjskih hiš, podroben načrt za bodoči park v Krškem (na bivšem pokopališču) in določil prostor za postavitev spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma.

Stadion v Krškem, del katerega je ob neurju odnesla Sava, so že pričeli popravljati. Popravili bodo stezo in preuredili ter prekrili tribuno.

Prejšnji teden sta se na območju Videm-Krško rodila 1 deklica in 1 deček; umrla pa je Marija Mavsar s Trške gore.

Kako je z brezposelnostjo v krškem okraju?

Predzadnjo sredo je imel sejo upravni odbor Posredovalnice za delo pri OLO Krško, ki je med drugim razpravljal tudi o prijavljenih brezposelnih in o potrebah po delovni sili nekaterih podjetij.

Okrajna posredovalnica za delo ima trenutno evidentiranih 239 brezposelnih, od tega 98 moških in 141 žena. Analiza je pokazala, da so odpuščeni predvsem mlajši ljudje, saj je od 239 delavcev in delavk 154 starih do 24 let, do 39. leta starosti jih je 16 in le 9 jih je starih nad 40 let.

Največ brezposelnih je trgovskih pomočnikov, njim sledijo tekstilne delavke (16), gozdni delavci (10), čevljarji (4) in nekvalificirani delavci.

Oskrbnino prejema pri Posredovalnici za delo 37 brezposelnih. Do konca junija t. l. je prejemalo oskrbnino 157 ljudi, ki so prejeli 6,458.871 dinarjev; tu pa niso vštete prevozne karte.

11 brezposelnih je še, ki od leta 1952 nepretrgoma prejemajo oskrbnino. Nihče jim ne oporeka zakonitih pravic, vendar mislim, da je to lahko zaslužen denar; dolžnost teh ljudi bi bila, da si po dveh letih vendarle sami poiščejo kakršnokoli zaposlitev. Spoznati bodo morali, da je vsako delo častno in se zaposliti tam, kjer je pač priložnost. Podjetja kot so n. pr. Tehnika v Cerkljah, Železarna Štore, Sava Krško, Remont Brežice bo potrebovala delavce, pa jih ne dobijo dovolj; na drugi strani pa daje družba ogromno denarja za brezposelne. Tu mislim na zdrave ljudi, ki so za delo sposobni, nikakor pa ne za invalide.

Zaželeno bi bilo, da bi podjetja s pomočjo Posredovalnice za delo vključevala v proizvodnjo čim več takih, ki obremenjujejo socialni fond, pri odpustih je pa treba temeljito premisliti, koga se odpusti. Važno vlogo pri tem morajo odigrati sindikalne podružnice, mimo katerih take stvari ne smejo iti. Lojze Rihter

Povprečen zaslužek v krškem okraju

Povprečni zaslužek v krškem okraju znaša po podatkih Zavoda za soc. zavarovanje 8007 dinarjev, medtem ko se suče v ostalih okrajih od 11.500 do 12.500 din. Zakaj? Odgovor je lahek. V krškem okraju ni težke ali sicer velike industrije, zato tudi ni toliko kvalificirane delovne sile. V okrajih, kjer je mnogo tovarn, je dosti več kvalificiranih delavcev, ki imajo tudi večje prejemke.

V času od 1. jan. do 31. avg. 1954 je bilo pri Okrajnem zavodu za soc. zavarovanje prijavljenih 499 nesreč, povečini mladih delavcev. Kje je krivda? Delavci so premalo poučeni, kako naj se varujejo pred nezgodami. Pohvaliti je treba »Celulozo« na Vidmu, ki stori vse, da delavce pouči in jih obvaruje pred nezgodami.

Če primerjamo zaposlitve v krškem okraju, vidimo, da je dosegla zaposlitev v letošnjem juliju in avgustu najvišji stalež: 10.114 ljudi v primerjavi z lanskoletno zaposlitvijo, ko je bilo v istem času zaposlenih 8500 ljudi. D. V.

IZ BREŽIC

Občinski praznik, ki bo v četrtek, 28. oktobra, bo zaključek »Posavskega tedna«, ki se bo pričel v soboto, 23. oktobra v Brežicah. Vse te dni bodo v našem mestu številne prireditve kulturnega, gospodarskega in športnega pomena. Podroben spored bomo javili prihodnjič, danes pa že lahko javljamo, da bo nastopil tudi »Toti teater« iz Maribora, ki je pred nekaj dnevi izredno uspešno nastopal v Celju. Za dobro razpoloženje bo skrbela gasilska godba na pihala iz Kapel, ki je zadnje mesece ponovno z očitnim uspehom igrala v Brežicah.

Novorojenčki v naši bolnišnici. Od 5. do 13. t. m. so rodile: Julijana Knez deklico in dečka (deček umrl), Pavla Franc deklico, Vera Peršič dečka, Elizabeta Pinterič deklico, Štefica Poje deklico, Pepca Škulj dečka, Marija Blas deklico, Marija Glas dečka, Silva Levičar deklico, Slavka Vodeb dečka, Frančiška Jagodič deklico, Angela Hotko dečka, Rozalija Golobič dečka, Zofija Hotko deklico, Katica Jurač dečka, Ana Pinterič deklico in Amalija Kodrič dečka. — Čestitamo!

Umrli so od 5. do 11. septembra v Brežicah: Martin Savnik, upokojenec iz Lenarta; Jože Požun, upokojenec iz Brezovega; Franc Pšeničnik, kmet iz Piršenbrega; Rudolf Koh, bivši vratar brežiške bolnišnice; Franc Vučajnk, kmet iz Bukovška in Uršula Matjašič, kmetica iz Bukovška.

1000 smrtnih žrtev silnega potresa

9. septembra zjutraj je silen potres zajel mesto Orléansville in okolico v francoskem protektoratu Alžir. Sodijo, da je pri tem našlo smrt kakih 1000 oseb. Potresni sunki so porušili obrambna nasipa ob reki Fodi. Oblasti so mesto povsem izpraznile, po ulicah križarijo samo vojaki.

Petina mestnih četrti je razdejana. Nekatere zgradbe so porušene do tal. Ruševine enega od hotelov so zasule 40 oseb.

Po izjavah očividcev so prvo pomoč zelo dobro organizirali. Med mestom Orléansville in Alžirom so upostavili »zračni most«, tako da so ranjence takoj prepeljali v alžirske bolnišnice. Na kraj nesreče so prišli kirurgi in poljska bolnišnica s 400 posteljami.

Eden izmed mnogih...

Zgodba o kozjanskem kurirčku Marjančku

Zmago v narodnoosvobodilni vojni nam nista prinesli le puška in bomba, temveč tudi junaško delo in sodelovanje številnih mladincev, mladink in pionirjev-kurirjev NOB. Premnoga neznana junaštva še vedno niso zapisana; slovenska mladina zasluži, da o njej tudi ob prazniku Štajerske zapišemo vsaj enega med mnogimi primeri, kako je treba ljubiti domovino in svobodo.

Marjan Gabrič
(ob prihodu iz JLA)

V zgodnji spomladi leta 1943 je prišel k meni v trgovino v Rajhenburgu droben, nepoznan deček. Na glavi je nosil postrani nataknjeno hitlerjugend čepico. Rad bi kupil zaboj za zajčke. Peljal sem ga v skladišče, da bi si sam izbral kaj primernega, ko pa sva bila sama, mi fantek pravi:

»Saj ne potrebujem zaboja! Veste, jaz zajčkov sploh nimam.«

Postal sem pozoren, kaj fantek hoče. Tedaj se je zresnil in mi dejal:

»Partizanski kurir Marjan sem. Poslan sem k vam, da držim zvezo.«

Zaradi mnogih izdajstev, ki so bila v tistem času na dnevnem redu, sem fantka previdno odslovil in mu rekel, naj gre raje k svoji mami. Še danes vidim, kako je drobni dečko odšel s solzami v očeh. Naslednji dan pa sem na Veterniku izvedel, da je bil Marjanček res določen za kurirja in da mu lahko popolnoma zaupam.

Marjanček je začel prihajati redno vsak drugi dan v Rajhenburg preko Bohorja iz 20 kilometrov oddaljenega Kozjega. V hlačah »pumperčkih« je imel skrbno vdelan prostorček za poročila. Največkrat je prišel z nahrbtnikom, ki mu je segal daleč čez hrbet. V njem je odnašal vse, kar so partizani potrebovali: sanitetni material, živila, čevlje, tobak, obleko, strelivo in podobno.

Nemški policisti, ki so stražili pred sedanjo občino v Brestanici, so se s fantkom veckrat pošalili in mu dali včasih tudi bonbončke. Počasi pa jim je dečko postal sumljiv. Nekega dne me je takoj ob prihodu v trgovino opozoril, da se je na straži stoječi nemški policist obrnil in najbrž odšel obvestit dežurnega. Komaj je Marjanček to izgovoril, je že stal v trgovini policist in opazoval dečka. Marjanček, kot vedno iznajdljiv in prisoten, je začel kupovati na živilsko karto, ki jo je imel v ta namen vedno pri sebi in to pot vse pošteno plačal. Ko ga je policist vprašal, zakaj kupuje v Rajhenburgu, mu je odgovoril, da se v »njihovem kraju nič ne dobi, ker banditski partizani vse sproti poberejo v trgovini«. Policist je zadovoljen odšel.

Marjanček je potem še tu in tam šel mimo straže prazen. Izbral si je drugo pot ob Dovškem potoku, ki ga je prekoračil pri Kunejevih. Ko je postalo še bolj nevarno, je čakal na zvezo izven trga.

Menda ni bilo v tistih dneh partizana v našem predelu, ki bi ne poznal kurirja Marjančka, ali vsaj slišal o njem to in ono. Poznali so ga v Kozjanskem odredu, na komandi Kozjanskega vojnega področja, dobro pa ga je poznal tudi poobläščenec varnostne obveščevalne službe pokojni Franjo Urbančič-Mihael, za njim pa Sandi Medven, s katerim je Marjanček bil v stikih vse do osvoboditve. Dobro so ga poznali tudi vsi zavedni kmetje in drugi ljudje.

Kadar je Marjanček prišel z nasmejanim obrazom, je vedno povedal, kako je zagodel Nemcem to in ono. Nekoč je srečal 50 vermanov v rjavih oblekah. Vprašali so ga, če je videl kaj partizanov. Povedal jim je, da jih je v hribu vse polno in da imajo vsi takšne puške, ki imajo po dve nogi. Preplašeni ob takem številu puškomitraljezov so se vermani obrnili in vrnili v dolino. Nekoč so Nemci zaplenili kmetom mnogo živine in jo segnali na večji travnik v Kozjem. Kurir Marjanček je tedaj odpeljal 3 pare volov in jih skril v neko klet. V graščinskem hlevu v Kozjem so imeli Nemci precej nakradene živine. S pomočjo partizanov je Marjanček odgnal iz tega hleva 15 govedi.

Kadar so Nemci hajkali po Kozjem, se je med njimi vedno sukal tudi Marjanček. Njegova hitler-jugend čepica in njegova iznajdljivost sta mu priborili vstop kamor koli. Ko so Nemci nekega dne pred hajko v Kozjem počivali, se je zmuznil Marjanček do njihovih mul in tovorov. S čudovito spretnostjo je porezal na mulah vso opremo (samarje in vrvi). Nabral je z vozov tudi precej streliva in takoj obvestil partizane, kje so Nemci.

Vse do leta 1945 je Marjančku bila sreča mila. V aprilu pa je za las manjkalo, da ni postal žrtev ustaških krogel. V Rajhenburgu so počivale prve ustaške kolone, ki so bežale proti severu. Čez trg je prišel Marjanček, natovorjen s strelivom za partizane. Lačni ustaši so ga ustavili, misleč, da nosi jestvine. Ko pa so našli pri njem strelivo, so ga postavili k zidu, da bi ga ustrelili. Marjanček, spreten kakor vedno, je v hipu izrabil ustaško gnečo in prerivanje, se pomešal med ustaše in se tako preril do potoka. Ko so ustaši zapazili, da fant beži, so za njim streljali, vendar jim je ušel.

Marjanček je na svojih težkih poteh mnogo doživel in pretrpel. Prostor ne dopušča, da bi popisal vse njegove doživljaje, ki jih ni bilo malo. Rojen je bil na Raki 29. nov. 1931. leta, kjer je živel s starši. Leta 1942 so prišli Nemci tudi po Gabričevo družino. Takrat je mali Marjanček ušel skozi okno. Zbežal je proti Kozjem, kjer je spomladi 1943 postal kurir NOB, star komaj 11 let. Leta so tekla, iz Marjančka je zrasel Marijan, iz kurirja je postal tehnik. Danes živi Marijan v Sevnici in dela pri Gozdni upravi.

Življenje 11-letnega kurirja-partizana se v nekaj vrsticah ne more mimogredę povedati. Bil je eden izmed mnogih. Junaštvo naše mladine v letih borb za svobodo le preradi pozabljamo in ga bo treba še precej zbrati in objaviti. O delu in trpljenju takratne mladine se danes vse premalo sliši. Marijanov in njemu podobnih smo imeli tudi v našem okraju precej, zdi se pa, da smo nanje včasih malo pozabili. To ni prav. Današnja mladina naj izve za njihova dejanja in se ob njihovih svetlih zgledih vzgaja in uči

Miško Žmavc

JANKO JARC:

Zgodba o Štirinajsti diviziji na Štajerskem

(Nadaljevanje in konec z 2. strani)

In že je osvobodilna armada trkala na vrata Beograda, rušila se je Budimpešta, gorela Prusija, to kužno leglo banditskega junkerstva Nemška mesta so poginjala v plamenih in bila brisana prav po Hitlerjevem receptu — svoboda je na krilih viharja evropskim ljudstvom prinašala obete miru.

Takrat je zver stegnila kremplje v zadnji napad. Prav po slovenskih tleh bi morala teči zadnja jugovzhodna obrambna črta tretjega rajha. Polblazni valpti so stotine in tisoče ljudi odganjali na prisilno delo za graditev utrdb. Volkswehr naj bi rešil, česar niso mogle rešiti razbite armade. Pri nas pa naj bi nove ofenzive strle svobodna ozemlja in partizansko vojsko v njih.

Prav ko je osvobojeni Beograd oznanil vstajenje nove Jugoslavije, so Nemci s pomočjo domačih izdajalcev vdrli v Zgornjo Savinjsko dolino: iz Kamnika proti Črnivcu, iz Železne Kaple proti Solčavi, čez Menino planino proti Mozirju in Šmartnem ob Paki. Ali Štirinajsta in enote Četrte operativne cone so jih sprejele s takim besom, da se je napad spremenil v divji beg. Ogenj in razvaline, oropane hiše in mrtvi slovenski ljudje, to je bila strahotna sled zločinskega vdora.

V novembru je okupatorska zver še bolj lezla v svoj brlog, pri tem pa začela svoj drugi napad na štajerska osvobojena ozemlja, kot je tisti čas podobne napade izvrševala sovražna vojska na slovenske partizane vse od Trsta pa do koroških gora. Sredi decembra je bilo sicer treba izprazniti Zgornjo Savinjsko dolino in Štirinajsta je vse do marca 1945 bila zapletena v vrsto težkih defenzivnih borb in bila v stalnem gibanju: premiku je sledila borba, borbi napad, napadu premik. — Kozjansko, Graška gora, Paški Kozjak, Pohorje in Haloze so zopet bili zatočišče brigad.

Že tretjič je Steindel z besedami uničil Štirinajsto, ta pa je živela, se bila in pela in na spomlad 1945 prešla v končno in odločilno ofenzivo.

Iz vseh kotov Evrope so se razbite nemške vojske vračale v svoj porušeni in zažgani brlog za naše brigade in divizije pa je veljalo le eno povelje: Uničite vraga na naših tleh! Ne dovolite mu povratka!

In če sta primorski diviziji hiteli proti Gorici in Trstu in so borci Petnajste in Osemnajste zaljubljeno gledali proti Ljubljani, je Štirinajsta drhtela v pričakovanju velikega trenutka, ko bo sveta znamenja svojih borb in svojo pesem ponesla v osvobojeno Koroško. Nič ni bilo treba izpodbujati brigad, ki so v sijajno izvedenih manevrih med množico razbitih ostankov nekdanjih armad hitele proti Celovcu in 5. maja pri Železni Kapli stopile na koroška tla. Medtem je bilo štabu cone dodeljeno iskreno veselje: vrhovni nemški poveljnik jugovzhoda generalni polkovnik Loehr je s svojim štabom pred njim položil orožje.

Še so bile trde borbe z esesovci, ustaši in ubeglimi belogardisti pri Borovljah, ali istega dne, ko je Ljubljana s sproščeno in ponosno radostjo sprejemala prvo vlado svobodne Slovenije, so enote Štirinajste korakale v Celovec in se ustavile pod Krnskim gradom, ob pričah davne slovenske svobode.

V majskem jutru je ob vojvodskem stolu v rahlem vetru drhtela slovenska državna zastava. Bolj kot mlado sonce jo je ožarjala posvečena žrtev vseh od davnine do herojev Štirinajste za Staro pravdo padlih borcev. Njihova kri je nezlomljiv pečat na velikem pismu naše svobode.

Z zasedanja delavskega sveta železniške postaje Sevnica

Pred dobrim mesecem je bilo prvo zasedanje delavskega sveta žel. postaje Sevnica, pred kratkim pa skupno zasedanje delavskega sveta in upravnega odbora. Na dnevnem redu je bilo obravnavanje tarifnega pravilnika žel. transportnega podjetja Ljubljana.

Za predlog tarifnega pravilnika je vladalo veliko zanimanje. Razprava se je vršila, zakaj je prometna služba kot glavni nosilec dela oškodovana pri povprečnih plačah po predlogu tarifnega pravilnika za 425 dinarjev. Tako je povpreček po 3. čl. uredbe o plačah delavcev in uslužbencev za prometno osebje 8.969 din, a po predlogu tarifnega pravilnika pa samo 8.544 din. Uprava ŽTP ima pa povpreček po uredbi 10.325 din, a po predlogu tarif. pravilnika 12.714 din. To je 2.391 din nad povprečjem na račun prometne službe. Delavski svet je predlagal, kolikor je potrebno upravi ŽTP višje povprečje, naj to obremeni sorazmerno vse službe. Tudi ni prav, da izdatki za premije pri prihranku goriva bremene plačilni sklad, ker gredo prihranki v dobro materialnega sklada. Ravno tako ni prav, da se v breme plačilnega sklada izplačujejo carinske in druge kazni, ker tudi železnica ubira kazni, kar naj bi se izenačevalo.

Plače železničarjev so po predlogu tarifnega pravilnika odločno prenizke. Z ozirom na leto 1949 so se dvignile le enkrat, med tem so se železniške tarife dvignile za sedemkrat, a tudi ostalo potrošno blago se je podražilo.

Takšen plačilni sistem povzroča nejevoljo in odtegnje železnici strokovni kader. Življenjski standard železničarjev bi moral odgovarjati njihovim naporom in njihovi požrtvovalnosti.

Slavko Šuklje

Kapele pri Dobovi

V Kapelah pri Dobovi se marsikaj izpreminja: šola ima na novo vzidana okna, prebeljena pa bo v kratkem. Urejujejo tudi pokopališče in popravljajo mrtvašnico, gasilski dom pa bodo dogradili. Nujno bi bilo, da bi čimprej posuli še trg med šolo in KZ ter uredili vaško mlako.

— **Na seji SZDL v Trbovljah,** ki sta ji prisostvovala tudi tov. Miha Marinko in Lidija Šentjurc, so predlagali ustanovitev štirih komun, ki naj bi obsegale sedanji trboveljski okraj. Govorili so tudi o potrebi gradnje zasavske ceste.

Vec pozornosti stanju in razvoju gimnazij v krskem okra'u

Število dijakov, ki obiskuje gimnazije v krškem okraju, je ob koncu šolskega leta 1953-54 daleč pod povprečjem v Sloveniji. Vzrok temu je lahko ali pomanjkanje primernih učilnic in učnega osebja ali pa nezadostna skrb odgovornih za prosveto v okraju, posebno še, če primerjamo stanje z drugimi okraji, ki imajo slične ali celo slabše gospodarske in ostale pogoje.

V Sloveniji obiskuje povprečno na 100 prebivalcev 40 dijakov nižjo ali višjo gimnazijo. V našem okraju znaša povprečje 29 dijakov. Stanje v raznih drugih okrajih in mestih je na primer:

Mesta Ljubljana in Maribor 67 do 69 dijakov, Radovljica 50, Kočevje, Trbovlje, Gorica, Slov. Gradec 40 do 45, Črnomelj, Postojna, Ljutomer 35 do 38, Novo mesto, Šoštanj 33 do 34, Murska Sobota 31, Krško 29.

Manj kot 29 dijakov na 1000 prebivalcev pride v Sloveniji samo še v okraju Sežana in Tolmin, kar je posledica dolgoletnega italijanskega suženjstva in pasivnosti okrajev sploh, ki se pa po osvoboditvi iz leta v leto popravlja. Podatki sami so povzeti iz statističnih pregledov in se nanašajo na stanje konec šolskega leta 1953-54 in število prebivalstva po popisu. Iz gornjega sledi, da je v našem okraju obiskovalo gimnazije v preteklem letu skoraj 750 dijakov manj, kot znaša povprečje Slovenije.

Po osvoboditvi so bile obnovljene razne porušene in požgane šole. Nove šole pa se niso gradile v Posavju niti v stari Jugoslaviji (z izjemo na Senovem), niti ni bila po osvoboditvi zgrajena nobena večja nova šolska zgradba.

Potrebe Posavja nam narekujejo, da se postopoma uvede poleg brežiške v okraju še ena popolna gimnazija, če upoštevamo, da je na gosto naseljenemu teritoriju med Zagrebom, Novim mestom, Trbovljem in Celjem samo ena popolna gimnazija. Pogoji za to bi bili v Krškem ali v Sevnici, kar bi bilo potrebno brez lokalpatriotskega gledanja vsestransko proučiti. V Krškem bi se dalo morda v krajšem času odpreti višji razred. Učno osebje bo verjetno na razpolago in za silo tudi prostor. Kolikor bi za posamezne predmete manjkalo predavateljev, bi se le-ti pritegnili iz Brežic, saj so vlakovne zveze ob glavni progi znosne, niso pa znosne za dijake, ki morajo ali imajo že samo do postaje po eno uro ali več hoda.

V Sevnici postopna uvedba višjih razredov ni mogoča, dokler ne bo zgrajena nova šolska zgradba z okrajnimi razpoložljivimi sredstvi in republiško pomočjo. Gimnazija v gradu Radna nad Sevnico ne odgovarja potrebam, niti osnovnim šolskim in higienskim pogojem. Skoraj ni podeželskega mesta v Sloveniji s tako kritičnim stanjem šolskih prostorov, kot je to v Sevnici.

Morda bi bilo koristno, da zgradimo v Sevnici zgradbo za potrebe popolne gimnazije, kar bi podprli verjetno tudi sosednji okraji, ker bi na to popolno gimnazijo računali kraji trbovljskega okraja vse do Radeč in Zidanega mosta, novomeškega do Mokronoga in celjskega za Planinski predel. Na tem področju živi okoli 60.000 prebivalcev. Na sami Radni bi lahko uredili internat, ki bi nudil dijakom iz hribovitih predelov zatočišče. Dosedanji prostori na podstrešju grada niso bili primerni za mladino. Ukinitev internata je bila morda preuranjena, saj bi se dalo morda to vprašanje drugače rešiti z manjšimi adaptacijami. Internatov ne gre zanemarjati, saj bi se v teh lahko z manjšimi podporami občin, ustanov in okraja namestilo nadarjene dijake iz hribovitih predelov, ki bi bili sposobni za študij, nimajo pa zato možnosti.

Za stanje in razvoj srednješolske izobrazbe se morajo zainteresirati vsi merodajni krogi. Odgovorni, prizadeti in zainteresirani pa se naj oglasijo k nadaljnji diskusiji po tem vprašanju. Ne sme nam biti žal naporov in sredstev, da tudi v Posavju dosežemo višino povprečja srednješolske izobrazbe v Sloveniji.

R. C.

Nesreče in nezgode

Martin Cizerle s Pristave je padel s kolesa, ko se je vozil z dela domov in si hudo poškodoval desno roko.

Anton Berglez iz Viher je na prav taki poti padel s kolesa in si zlomil levo roko.

Jože Kus iz Pošetene vasi je prevažal tračnice, pri čemer so iztirili vagončki ter mu hudo poškodovali desno nogo.

Blaž Grmšek iz Pečic je vozil gramoz na cesto, pri čemer mu je prišla leva noga pod kolo in se mu zdrobila.

Francetu Umeku iz Štrasberga je v rudniku padel voziček na levo roko in mu zdrobil dlan.

Jožeta Batiča iz Kumrovca je pri povratku z dela napadel neznanec in ga z nožem zabodel v desno ramo.

Marija Šušteršič iz Šmarja se je peljala na obisk na Impolce, pri tem padla z avtomobila ter si poškodovala desno nogo.

Karel Čater si je pri šaljivi nogometni tekmi med trgovci in obrtniki v Brežicah zlomil levo nogo.

Izpred okrožnega sodišča

8 MESECEV ZAPORA IN DENAR NAZAJ

tako so odločili na okrožnem sodišču v Novem mestu. Tiče pa se čevljarja Maksa Karina iz Prevalj pri Slovenjem Gradcu, ki je, kot kaže, nepoboljšljiv prijatelj tuje lastnine. Letos 18 junija je v Drenovcu pri Bizeljskem sunil iz zaklenjene omare Antonu Šepetavcu 66.532 din. Tako dejanje na sodišču ocenijo kot vlom in bo Karin sedel 8 mesecev. Denar je lastnik v glavnem že dobil nazaj, ostalo bo moral storilec pa še povrniti.

S POLENOM SE JE OTRESEL ČLOVEKA

Tudi Anton Kolar iz Čateža ob Savi je čevljar. Letos 12. januarja so imeli lovci neko zabavo, na kateri je bil navzoč tudi Kolar. Ker se menda razume na take stvari, je pozval ostale na igro na srečo z obročkom in kroglico. Med drugimi je stavil na srečo tudi Anton Sašek, in sicer kar 500 din, čeprav je majhna verjetnost, da bi kaj dobil. Sašek je izgubil celo vsoto in to ga je spravilo v slabo voljo. Od Kolarja je zahteval, da mu petstotak vrne, o čemer pa ta ni hotel nič slišati. Ko je šel Kolar domov, mu je Sašek sledil in zahteval denar nazaj. Pred domačo hišo je zato Kolar, da bi se ga iznebil, vrgel v njega metrsko poleno in ga potem še podrl na tla.

Sašek je dobil hude telesne poškodbe, med drugim prelom desne ključnice. Tako je igra prinesla res vsakomur nekaj. Kolarju 500 din in en mesec zapora, pogojno za dobo enega leta, Sašku pa poleno v glavo in precejšnje bolečine.

8 MESECEV ZA TATVINO KRAVE

Starejši mladoletnik I. J. iz Vel. Kamna pri Senovem je lani v maju odpeljal iz hleva Jakoba Makolana v Silovcu kravo, vredno 40.000 din, in jo kmalu nato prodal za 24.000 din Antonu Butkoviču v Volče. Mladi pokvarjenec je začel nato popivati na veliko, dokler ga niso prijeli. Okrožno sodišče v Novem mestu ga je obsodilo na 8 mesecev zapora. Sodbo je potrdilo tudi Vrhovno sodišče LRS.

Velika sodobna kuharica

V založbi »Naše žene« bo prihodnji mesec izšla »Velika sodobna kuharica«, ki bo poleg člankov o pravilni sestavi hrane, o vrednosti hranilnih snovi in drugih nasvetov našim gospodinjam vsebovala tudi 1300 preizkušenih kuharskih receptov. Kdor jo hoče dobiti po znižani ceni za 600 din (vezana v platno), naj jo naroči in nakaže denar do konca tega meseca **upravi »Naše žene«, Ljubljana, Erjavčeva 12.** Številka čekovnega računa 604-T-137.

GOSTINSKI kotiček

V torek, 14. septembra, je imel upravni odbor okrajne gostinske zbornice IV. redno sejo, ki jo je vodil predsednik zbornice Vladimir Černe Odborniki so razpravljali o stanju gostišč v okraju. Po reorganizaciji imamo v krškem okraju 32 obratov splošnega družbenega sektorja, en obrat (Lisca) družbenih organizacij, v zadružnem sektorju 12 obratov in v zasebnem sektorju 62 gostinskih obratov. Število slednjih se bo s 1. oktobrom znižalo na 56 obratov.

V gostinstvu našega okraja je še 36 kandidatov, ki imajo potrebno število le v poklicu, nimajo pa še izpitov za priznanje polkvalificiranih delavcev. Odborniki so zato sklenili da bo zbornica priredila letos v novembru tečaj v zdravilišču Čatež.

Kakor v drugih okrajih bo zbornica tudi krškemu OLO predlagala, da bi omogočil gostinskim uslužbencem dela prost dan, da bi gostišča in gostinska podjetja imela enkrat na teden zaprto.

Da bi kar najbolj propagirali domači turizem, namerava zbornica izdati primerno brošuro z najvažnejšimi podatki posameznih krajev in podjetij ozir. gostišč. Zbornica bo zaprosila OLO da povabi vse občinske ljudske odbore k sestanku in postavitvi odbora za zbiranje potrebnega gradiva.

V gostinsko šolo v Ljubljani se je letos vpisalo iz območja krškega okraja 8 dijakinj, od teh 3 padlih borcev. Za izšolanje revnejših dijakinj bo zbornica ustanovila sklad za podpiranje mladih gostinskih kadrov.

Da bi dvignili kulturno postrežbo, so gostinski obrati v okraju nakupili za pribl. 700.000 dinarjev inozemskega porcelana. Ta mesec bo prišla nova pošiljka uvoženega belega porcelana

Sprejet je bil sklep, da bo od 25. do 30. sept 1954 v Brežicah sestanek vseh članov zbornice, na katerem bodo obravnavali vsa važna vprašanja s področja gostinstva.

Da bi zbornica seznanjala svoje člane in javnost s problemi gostinstva, je dobila v Posavskem tedniku kotiček. Priporočamo zato vsem gostinskim obratom, da takoj naročijo Posavski tednik.

Tajnik: **Rudi Sajevec**

Poslovilna tekma „starih“ in „mladih“ v Krškem

V nedeljo, 12. septembra, je bila odigrana v Krškem poslovilna tekma med starimi in mladimi nogometaši. Rezultat tekme je: »Stari« : »Mladi« 7:3 (4:1).

Ob tej priložnosti so se poslovili od I. moštva igralci Istenič Fredi, Tuma Marjan in Potočan Dani, ki odhajajo služit kadrovski rok. V začetku tekme so igralce pozdravili s cvetjem.

Tekma je bila vseskozi zanimiva, saj je bilo veliko golov, ki so šli na račun mladega vratarja, ki ni mogel braniti včasih težkih bomb, večkrat pa lahkih žog, ker so igralci »starine« že komaj streljali zaradi težkih nog, saj nekateri po več let niso igrali nogometa.

Bilo je več duhovitih potez starih in mladih, tako da so gledalci, ki so večina navijali za mlade, prišli na svoj račun.

»Stari« so nastopili v naslednji postavi: Bačnik, Frajman, Vanič Julče, Žabkar, Vodopivec, Bence, Srne, Čurin, Anžiček F., Anžiček T., Preskar Stašo.

»Mladi« pa: Jenič, Istenič, Tuma, Račič, Pirs, Žniderščič, Škafar, Kovačič, Burja, Preskar, Rupar, Račič.

Gole so dali za »stare« Anžiček F. 3, Čurin 2, Preskar 1, Anžiček T. 1; za »mlade« Rupar 2, Škafar 1.

Tekmo je sodil »stari« Istenič.

Objave in oglasi

KINO BREŽICE

18.—19. septembra ameriška barvna kovbojka: **»Najboljši od slabih«**, FN 30.

21. do 23. septembra premiera slovitega švicarskega filma: **»Otroci Evrope«.**

24. do 26. septembra ameriški barvni pustolovski film: **»Rdeči gusar«**, FN 31.

KINO KRŠKO

18.—19. septembra nemški film: **»Sanjava usta«.**

22.—23. septembra švedski film: **»Gospodična Julija«.**

KINO SEVNICA

18.—19. septembra ameriški barvni film: **»Skrivno življenje Walt. Mittyja«.**

KINO KOSTANJEVICA

18.—19. septembra ameriška ljubavna drama: **»Rebecca«.**

21.—22. septembra glasbeni italijanski film: **»Seviljski brivec«.**

Sejmi

v okraju Krško:

20. septembra v Zabukovju,
21. septembra v Podsredi.

v okraju Samobor:

20. septembra v Budinjaku

v okraju Klanjec:

20. septembra v Klanjcu

v okraju Celje-okolica:

21. septembra v Laškem
24. septembra v Šentjurju pri Celju.

OPOZORILO

Opozarjamo sprehajalce, da odlagajo smeti v travo poleg košare za odpadke, ki se nahaja nasproti stavbe OLO v Krškem.

OBJAVA

Kmetijska zadruga z o. j. v Globokem javlja, da bo poletni občni zbor v nedeljo, dne 26. septembra 1954, ob 9. uri v prostorih zadružnega doma v Globokem.

NAPRODAJ HIŠA z gospodarskim poslopjem in posestvo 2,5 ha, oddaljeno 15 minut od Brezine pri Brežicah. Naslov pri upravi lista.

»Lepo te prosim France, vstani in poglej, zdi se mi, da je nekdo pod posteljo!«

Dvoletna čebelarska šola v Ljubljani

bo sprejela v šolskem letu 1954/55 do 25 učencev in učenk pod naslednjimi pogoji: stari morajo biti najmanj 15 let; imeti morajo 8-letno osnovno šolo z odličnim ali vsaj s prav dobrim uspehom (prednost imajo absolventi nižje gimnazije, nižje kmetijske ali gozdarske šole in sinovi čebelarjev; biti morajo duševno in telesno popolnoma zdravi. — Prošnji na upravo dvoletne čebelarske šole pri Glavni zadružni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6, najpozneje do 25. septembra, naj priložijo: izpisek iz rojstne knjige, zadnje spričevalo, zdravniško potrdilo in izjavo staršev, da bodo plačevali oskrbovalnino 3200 din na mesec v naprej in potrdilo o prejemanju otroških doklad. Revnim in pridnim učencem bo Glavna zadružna zveza dajala študijsko podporo. Učenci iz zunanjih krajev bodo stanovali v domu gozdarske šole v Ljubljani. — Sprejemnega izpita ni. Začetek pouka: 1. oktobra. — Sprejeti učenci bodo prejeli pismeno sporočilo uprave šole.

Okrajna zadružna zveza Krško bo dajala dvema učencema štipendijo po 2000 dinarjev na mesec.

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. l. FLRJ št. 51/53), komisija Okrajnega ljudskega odbora v Krškem

razpisuje mesto upravnika trgovskega podjetja »RUDAR« v Krmelju.

Pogoji: srednja strokovna izobrazba in 5-letna komercialna praksa oziroma nižja strokovna izobrazba in strokovna vajenska šola ter 10 let komercialne prakse. Pismene ponudbe je poslati do 30. septembra 1954 z življenjepisom, dokazili šolske in strokovne izobrazbe ter opisom dosedanjih zaposlitev na tajništvo za gospodarstvo OLO Krško.

ZAHVALA

Podružnici DOZ v Krškem se zahvaljujem za nakazilo 10% invalidnine v znesku 10.000 din za mojega sina Ivana, ki je utrpel lahko nezgodo. Starši! Zavarujte sedaj ob pričetku šolskega leta svoje otroke proti posledicam nezgod!

Imperl Anton, Ledina 17, pošta Sevnica

ZAHVALA

Podpisana Marica Gabrič se zahvaljujem podružnici DOZ Krško za nakazilo 12.000 din za nezgodo mojega sina Antona. Sedaj ob pričetku novega šolskega leta vsem staršem toplo priporočam nezgodno zavarovanje šolske mladine.

Marica Gabrič, Sevnica 11

Komisija za razpis direktorja gradbenega podjetja »Remont« v Brežicah

razpisuje

po členu 89. in 90. Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti) (Uradni list FLRJ, št. 51-424-53)

mesto direktorja

gradbenega podjetja „Remont“ v Brežicah

Pogoj: gradbeni ing. z 2- do 3-letno prakso in strokovnim izpitom ali

gradbeni tehnik s 5-letno prakso in strokovnim izpitom.

Prošnji je priložiti podrobni življenjepis, dokazila o šolski in strokovni izobrazbi ter o poteku dosedanje zaposlitve. Pravilno kolkovane prošnje je vložiti pri tajništvu za gospodarstvo OLO Krško do 30 septembra 1954.

12

ANTON INGOLIČ:

SONČNA REBER

Vendar če je gospodarja zagledal, se mu je izognil, čeprav ga je mikalo k njemu. Nekoč pa se je tako namerilo, da se mu ni mogel izogniti.

»Tevžek,« je gospodar veselo vzkliknil, ko ga je zagledal. »Tevžek, kdaj boš spet prišel k nam?« je vprašal. Ker Tevžek ni odgovoril — samo široko je odprl oči in usta — ga je pobožal po skuštranih laseh in prijazno nadaljeval: »Pridi! Zdaj so zrele že hruške in slive. Tudi tistega zajčka si lahko odneseš.« Potrepljal ga je po ramenih, mu prijazno pokimal in šel dalje.

Dve, tri nedelje pozneje sta šla z materjo na Klopce. Preden je oče — zdaj je lahko klical ljubeznivega gospodarja vsaj v mislih — odpeljal mater v hišo, mu je prijazno klical: »Tevžek, najej se hrušk in sliv, potem pa si ulovi zajčka! Nič se ne boj, danes ne bo gospodinje.«

Na večer se je vrnil ves srečen z zajčkom, tudi mati je bila dobre volje.

Minili so meseci, minila so leta. Medtem je to in ono dognal sam, marsikaj pa so mu povedali drugi. Izvedel je, da je njegova mati služila več let na Klopcah. Koren, gospodar na Klopcah, je kmalu imel rajši deklo kakor gospodinjo, svojo ženo. Ko je gospodinja to opazila, je deklo spodila. Ne dolgo potem se je spodaj v vasi rodil Tevžek, Koren pa ni pozabil njegove matere. Na Klopcah so se množili prepiri, celo tepeži, Koren pa je čedalje pogosteje prihajal dol v vaško gostilno.

»Tevžek,« mu je rekel neke zime, »ti bi moral priti k nam na Klopce, ti in tvoja mati.« Nekaj je polglasno zamomljal, potem pa nadaljeval razločneje. »Če boš pameten, boš prišel na Klopce.« Čudno se je nasmejal in ponovil »Boš, boš.« Potrepljal je Tevžka po ramenih kot odraslega moškega in še rekel: »Ne pozabi, Tevžek, tvoj dom so Klopce.«

Nekaj tednov pozneje so se ustavile sani pred hišo na cesti.

»He, fant,« je zaklical voznik Tevžku, ki se je na dvorišču kepal z domačim sinom, »pokliči mater!«

Tevžek je zagnal Mihcu še eno kepo in odšel po mater. Komaj si je spet napravil nekaj kep, se je s ceste razlegel materin jok. Pustil je kepe in odhitel na cesto.

»Tevžek,« je tožila mati, »sirota si bil, zdaj boš še večja. Očeta ti je ubilo, voz drv se je zvrnil nanj.«

Kmalu potem je skopnel sneg, griči naokoli so ozeleneli, še malo in Klopce so se odele s cvetjem. Mikalo ga je gor, vendar sam ni tvegal poti; bal se je gospodinje. Neke nedelje pa je zaprosil mater, da bi šla z njim.

»Kaj hočeva na Klopcah?« ga je mati žalostno zavrnila. »Očeta ni več. Na Klopcah ni nič najinega čeprav...«

Tevžek je vedel, kaj je hotela reči: čeprav je tam najin dom.

Odšla sta iz vasi k reki. Mati je zamišljeno sedela na bregu, Tevžek pa se je igral s kamenčki v vodi. Vsak čas je prihitel k materi in ji pokazal kak posebno lep kamenček. Ko je prišel tretjič, ga je mati pobožala po glavi in dejala: »Rekel je, da ti bo zapisal svojo polovico posestva. Storil bi bil, da ga ni dobilo tako nanagloma. Kaj bo s teboj, ko ne bo več mene?«

»Zakaj vas ne bi bilo več?« je vprašal začudeno in pozorno pogledal mater.

Šele tedaj je opazil, da so njena prej rdeča in polna lica upadla in brez barve, da v njenih očeh ni več veselja, marveč žalost.

»Nisem zdrava,« je odvrnila mati in stisnila dečka k sebi.

Materina lica niso bila nikoli več rdeča, oči ne več vesele. Vendar je delala kakor prej, za dve dekli, kar sta včasih priznala gospodinja, ki ni bila nič kaj prijazna ženska, in gospodar, ki je bil naravnost trd in osoren človek. Še jeseni, ko je začela nevarno pokašljevati, je odhajala na njive že zgodaj in se vračala pozno v noč. Ko je Tevžek že ležal v postelji in je legla k njemu, je včasih vsa utrujena zavzdihnila: »Ne vem, če bom jutri mogla na delo.«

Toda drugo jutro je še pred svitom vstala. Nekega jutra pa res ni vstala. Gospodar in gospodinja sta sicer godrnjala, vendar sta jo pustila v postelji. Ko se je Tevžek opoldne vrnil iz šole, pa je že bila na nogah. Popoldne je celo odšla na njivo in populila zadnjo repo, zvečer pa je obrezovala pozno v noč.

»Danes pa res ne morem vstati,« je dejala naslednjega jutra. »Tevžek, povej gospodinj, da res ne morem.«

Popoldne, ko je prišel k njej, je zavzdihnila: »Tevžek, sirotek moj.«

Obrnila se je k steni in sprva pridušeno, potem pa naglas zajokala.

Dober teden je ležala, potem pa spet vstala. A po treh, štirih dneh jo je spet položilo v posteljo.

Vso zimo je poležavala na čedaljo večjo nevoljo gospodarja in gospodinje. Ko je začel kopneti sneg, je govorila: »Samo sneg naj skopni pa bom spet dobra.« Toda ko so prvi pomladanski vetrovi pobrali s hribov nad Klopcami zadnji sneg, je obležala za vedno.

Po materini smrti in njenem prežalostnem pogrebu Tevžek ni več zdržal v hiši. Kadar koli je mogel, je stekel na sadovnjak za hišo, od tam pa se je potegnil za plotovi iz vasi. Neki dan se je odpravil s stisnjenim srcem proti domačiji, ki ga je že ves čas prijazno vabila. Dolgo je oprezal okoli hiše, a nikogar ni bilo na spregled. Že se je hotel s težkim srcem vrniti, a tedaj so se le odprla vežna vrata in na dvorišče je prihitela zajetna deklina. Takoj za njo se je pokazala še gospodinja.

»Spravi se mi od hiše, potepenka, potepena!« je kričala na vsa usta. »Rekla sem ti že, živi pošteno, ali pa od hiše! Takih žensk nisem prej trpela pod svojo streho in jih tudi zdaj ne trpim. Poberi se cinja in pojdi.«

Gospodinja se je vrnila v hišo, pri tem pa z vso silo tresnila za seboj vežna vrata.

Tevžka je zadržala bolj radovednost, kaj bo napravila deklina, kakor pa tiha želja, ki ga je bila pripeljala na Klopce. Deklina je nekaj časa nepremično stala sredi dvorišča, potem pa se je vrnila v hišo, od koder se je čez čas zaslišalo še hujše kričanje, in se spet pokazala na pragu s pleteno košaro v desnici in majhno culo v levici.

»Grem,« je zaklicala nazaj v vežo, »ampak povem vam,« je nadaljevala z jezo; »v tej hiši tako dolgo ne bo sreče, dokler bo brez otrok. Kaj vam pomaga posestvo, ko ste pa sami, ko nimate otrok ne moža; jaz moškega že imam, otroka bom pa kmalu dobila.«

Čudno se je zasmejala, si zadela košaro na glavo in se spustila navzdol po sadovnjaku.

Po njenem odhodu je zavladala hladna tišina. Tevžek je ždel za debelim kostanjem in ni vedel, kaj naj napravi. Že se je v mislih odpravljal, ko je gospodinja spet prišla na prag. Tokrat ni kričala nad deklino, ki se je že izgubila v vinogradu, marveč je nekaj časa molče gledala navzdol, potem pa naglas zavzdihnila in se umaknila v hišo.

Gospodinjin vzdih je opogumil Tevžka. Vzravnal se je in stopil preko dvorišča v hišo...

(Nadaljevanje sledi)